
Základy lékařské terminologie

Lekce 8

Ablativ

Koncovky ablativu singuláru

Vždy končí na kmenovou samohlásku:

- I. deklinace: **-Ā** (vena, diabetes), **-Ē** (raphe)
 - II. deklinace: **-Ō** (nervus, nephros, septum, colon)
 - III. deklinace: **-E** (pulmo, auris, corpus; komparativ), **-Ī**
(basis, rete; adjektiva III. deklinace v pozitivu)
 - IV. deklinace: **-Ū** (ductus, genu)
 - V. deklinace: **-Ē** (facies)
-

Koncovky ablativu plurálu

- I. deklinace: **-ĪS** (vena, diabetes, raphe)
 - II. deklinace: **-ĪS** (nervus, nephros, septum, colon)
 - III. deklinace: **-IBUS** (pulmo, auris, corpus, rete, basis; adjektiva)
 - IV. deklinace: **-IBUS** (ductus, genu)
 - V. deklinace: **-ĒBUS** (facies)
-

Předložky s ablativem

ā, ab	od	in	v, na; při, během
cum	s	prō	pro
dē	s, se; z, ze; o	sine	bez
ē, ex	z; kvůli	sub	pod (kde?)

Předložky s akuzativem a ablativem

SMĚR (= akuzativ): **in venam** (do žíly), **sub scapulam** (pod lopatku)

MÍSTO (= ablativ): **in vena** (v žíle), **sub scapula** (pod lopatkou)

Slovotvorba: derivace

DERIVACE = odvozování, PREFIX = předpona, SUFIX = přípona

Latinské prefixy: původ a forma

Většina latinských prefixů je odvozená od předložek.

→ výjimky: **dis-**, **ob-**, **prae-**, **re-**

U některých prefixů dochází k hláskovým změnám v závislosti na slově, ke kterému se připojují.

→ **com**motio (**co**agulatio, **coll**ateralis, **cont**usio)

→ **inc**isio (**im**mobilis, **il**legalis, **ir**ritatio)

→ **ob**structio (**occ**iput, **op**ponens)

Latinské prefixy: význam

Prefixy nesou jeden (nebo více) významů:

- **místní:** ab-, ad-, **ante-**, circum-, **contra-** (naproti), com-, de-, **dis-** (roz-), ex-, extra-, **in-**, infra-, inter-, **intra-** (uvnitř), ob-, **per-** (skrz), **post-** (za), **prae-**, pro-, **sub-**, supra-, trans-
 - **časový:** **ante-**, **intra-** (během), **post-** (po), **prae-**
 - **záporu:** **contra-** (proti), **dis-**, **in-**
 - **upřesňující:** **per-** (vysoký stupeň), re-, **sub-** (nízký stupeň)
-

Dodatek: vyjádření podezření

Vyjádření podezření v diagnóze

SUSPICIO + genitiv = podezření na...

substantivum + **SUSPECTUS, A, UM**
= podezření na...

suspicio commotionis cerebri

commotio cerebri suspecta

suspicio carcinomatis pulmonis

carcinoma pulmonis suspectum

suspicio infarctus recentis

infarctus recens suspectus
